

MOLENS PILSEN AAN DE OVERZET - LAATSTE JAREN

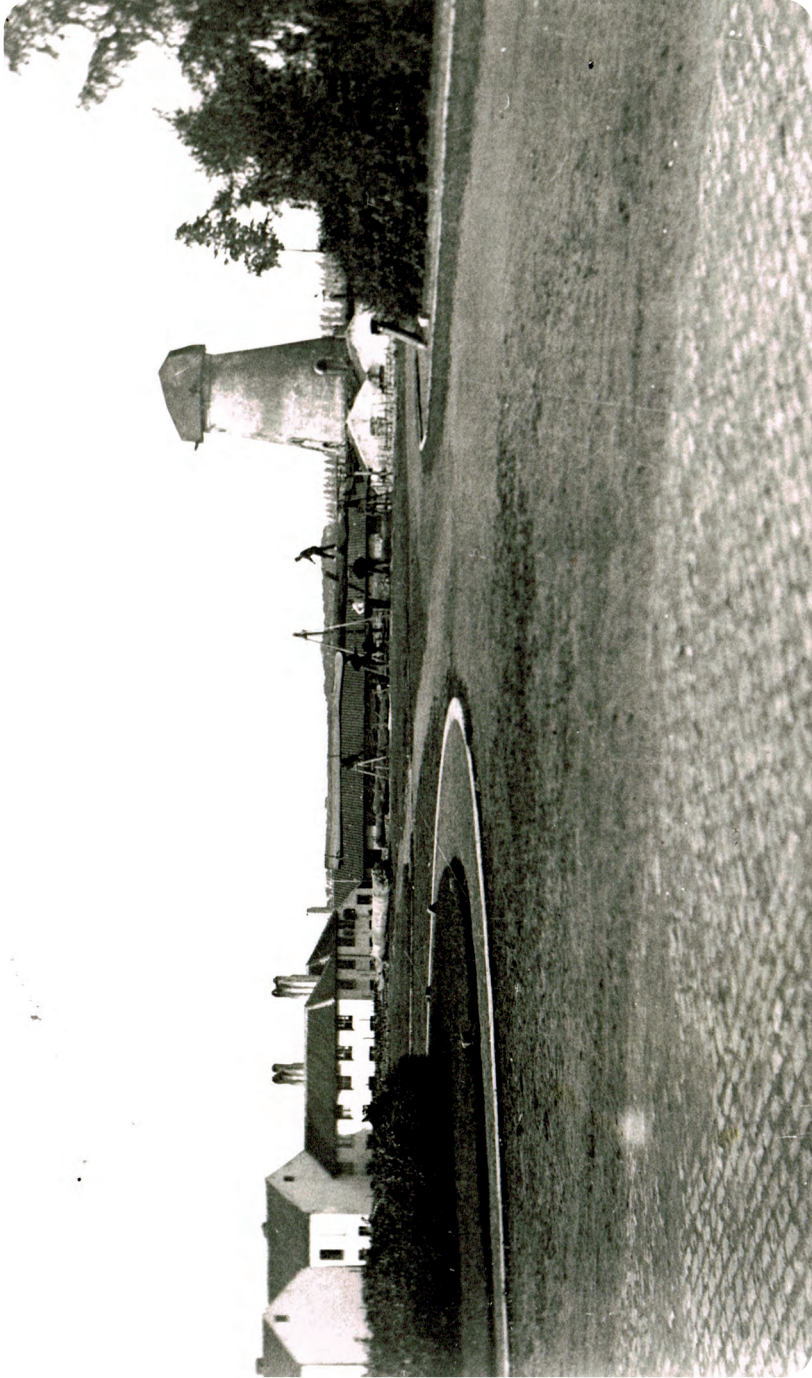
Van papierproductie naar textielblekerij

Maurice Vollaert

Van de drie molens die in de jaren 1700 draaiden voor de papierproductie van het bedrijf Pilsen aan de Overzet (Einde Were), stond er in de tweede helft van de 19de-eeuw nog één recht als romp zonder wieken, onderdeel van een textielblekerij. Dit wordt geïllustreerd met foto's.

In een vorig GT-nummer (2020 nr. 3-4) beschreef Danny Mattens hoe grafisch kunstenaar en ondernemer Frans Pilsen in de jaren 1700 een papiermolencomplex wist op te bouwen aan de Overzet bij Einde Were. Dit konden we illustreren met mooie afbeeldingen uit de glorie tijd van het bedrijf. De molens konden zowel op wind- als waterdrijfkracht draaien en ze werden gebruikt om de grondstof voor papier te vermalen, fijn te stampen, te weken en te mengen.

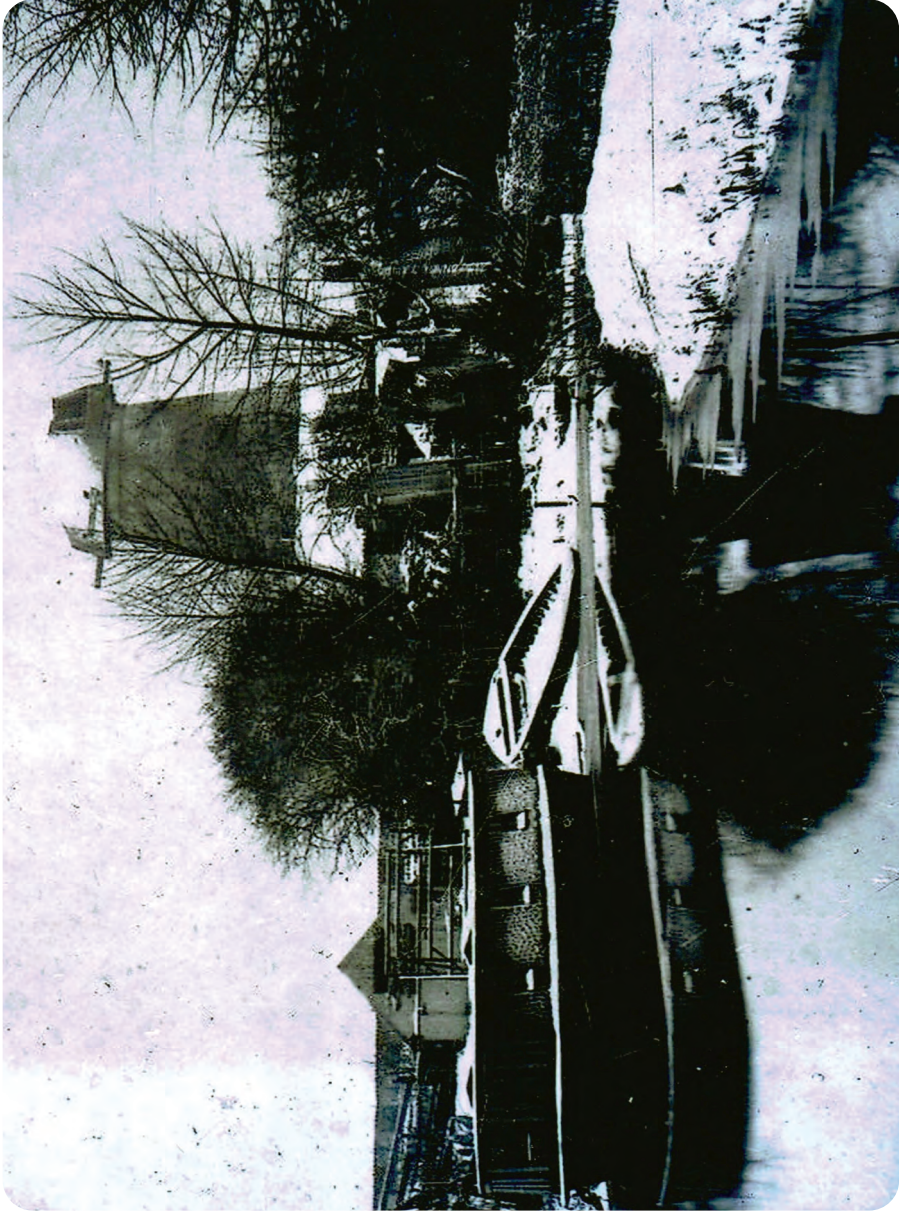
In de jaren 1800, wellicht tot in de eerste decennia van de vorige eeuw, bleef er, nog één molenromp overeind. De wieken waren verdwenen. De hele omgeving was leeg op enkele woningen en primitieve industriële gebouwtjes na (afb. 1). Waren dit stapelplaatsen voor bouwmaterialen? Voor hout? Werd de molenromp zelf ook daarvoor gebruikt? Joris Vandenbroucke licht een tipje van de sluier op in zijn onvolprezen reeks artikelen over de geschiedenis van de Brugsepoortwijk, lang geleden verschenen in De Rooigemgalm (zie daarvoor in nog te verschijnen GT nummers). Een eerste molen werd in 1861 gesloopt, een tweede in 1863. De derde werd vermoedelijk samen met het terrein door de eigenaar, de aannemer (metsersbaas) en bouwkundige Jan Van de Capelle, eventueel samen met zakenpartners, omgevormd tot een blekerij. De foto's dragen geen jaartal. Twee ervan tonen een woonboot (wellicht dezelfde?) van het negentiende-vroeg twintigste-eeuwse type: bovendecks overbouwd met een extra woonruimte, voorzien van venstertjes (afb. 2 en 3).

Afb. 1. De in de 19de eeuw enige overgebleven molenromp van het papierbedrijf Pilsen. Twee arbeiders zijn waarschijnlijk een boomstam met een lange zaag aan het 'vierkanten'. Een van de zagers staat boven op de stam om de zaag omhoog te trekken; de andere er onder, zal de zaag naar beneden trekken. Links woonhuizen en vermoedelijk bedrijfsgebouwen met hoge schouwen. Achterin een primitief industrieel complex, wellicht houtdrogerij (ongedateerde foto, verzameling M. Vollaert).

Afb. 2. Hetzelfde bedrijf gezien vanop het water, waarop een woonboot met bovendecks opgebouwde woonruimte (ongedateerd, verz. Vollaert).

Afb. 3. Een winters gezichtje van de site Overzet, met wellicht dezelfde woonboot als op afb. 2. Nog steeds één molenromp met kap (ongedateerd, verz. Vollaert).